

Vi er blevet bedre til at opdage Tourette

TOURETTE: Symptomerne på Tourettes syndrom er blevet mere kendt i befolkningen, på skoler og institutioner. Og det er altafgørende, at børn og unge med Tourette bliver accepteret, som de er.

Psykiater Ingrid Sindø har i 15 år arbejdet med Tourette syndrom og har skrevet flere bøger om emnet. Hun glæder sig over, at viden om syndromet er ved at blive mere udbredt blandt befolkningen og politikerne.

Privatfoto

- Hvis de kun har en ting, de gør, er det usædvanligt, hvis det er tics. Jeg spørger altid, hvad der sker, hvis de ikke gør det. Så siger de, at de har en trang til det. Det har andre ikke. Hvis det er trang til at kvæle sig selv, røre ved kogeplader, stikke sig, så bliver det farligt, siger hun.

Kan ikke skjule impulser
Og Tourettes syndrom kommer kraftigst til udtryk hos drenge. Kun omkring 25 procent af dem, der har Tourette, er piger. Men i virkeligheden mener Ingrid Sindø, at der er cirka lige mange af hvert køn.

- Piger er anderledes. De er ikke så fysisk aktive, kan være stille og er bedre sociale. Deres tics er mere diskrete og foregår måske i højere grad inde i hovedet. Hos drenge er det mere tydeligt, fordi de er mere uadreagerende. Det kan bare være meget forskelligt, hvordan man viser det, forklarer psykiateren.

Og det er ikke nødvendigvis kun med bevægelse, lyde og blink med øjet, at Tourettes syndrom kommer til udtryk. 10 procent af dem, der er hårdt ramt, råber bandeord eller skældsord efter fremmede. Ingen ved præcis, hvorfor de gør det.

- Det er et stort problem socialt for dem. Min teori er, at det sker, fordi vi drages til noget, som vi synes er fascinerende og lige på grænsen som vold og sex. Vi andre siger det bare ikke højt eller sorterer det væk. De kan ikke styre impulser, tanker, adfærd, følelser. Det er ikke, fordi de er mere uartige end andre, men det smutter bare ud af munden på dem, forklarer Ingrid Sindø.

Lægger bånd på sig selv

Men i takt med, at der er mere viden og fokus på Tourettes syndrom i medierne, stiger danskernes accept af dem, der er ramt. Og

til ganske små bevægelse og lyde.

- En til tre procent af befolkningen har det i en grad, hvor man skal give dem en diagnose - resten er der ingen grund til at gøre noget ved, hvis de lever fint med det, fortæller Ingrid Sindø.

Piller er ikke optimalt

Men tics og bevægelser er noget, man kan arbejde med. Det er nemlig muligt at bremse det i en vis grad og lære sig »modtics« med blandt andet adfærdsterapi. Jo ældre man bliver, jo bedre er man til at bremse symptomer, og når man først har lært det, er det noget, man kan hele livet, siger Ingrid Sindø og sammenligner det med at lære at cykle.

- Piller er ofte ikke en god løsning. Det lærer hjernen ikke noget af. Piller ligger på alle impulser, og mine patienter siger, at pillerne ofte giver så mange bivirkninger, at ulemperne er større end fordelene.

Trang til tics

Og det kan være svært at sikre sig, at det er Tourettes syndrom og ikke bare en dårlig vane, den ramte har, og derfor bliver mange misforstået.

Salmiak- og lakridspulver bliver blandet i sukkermassen, når Andreas Kjøller fabrikkerer bolsjer. Det er den kombination, der sælger bedst.

Af Maja Andersen

SJÆLLAND: For 50 år siden blev de sendt uden for døren eller slået.

Sådan er det heldigvis ikke længere. I dag er vi blevet bedre til at forstå, at en trækning ved øjet eller vedvarende kast med hovedet er Tourettes syndrom og dermed ikke noget, børnene gør med vilje. Og selv om vi er nået langt med vores viden om Tourette, er vi stadig langt bagud i forhold til lande som USA og England.

- Det har være overset i Danmark. Børnene er blevet sendt rundt mellem børnelæger, børnepsykiatere, psykologer og neurologer, fordi man ikke vidste, hvordan man skulle behandle det. Men vi er blevet bedre til at opdage det og se symptomerne, end man var førhen. Og så er befolkningens ønske om hjælp steget helt vildt, siger børne- og ungdomspsykiater Ingrid Sindø, der har arbejdet med Tourette i 15 år.

Skoler har øget fokus

Også hos Dansk Tourette Forening har man lagt mærke til, at flere har fået øjnene op for syndromet.

- Vi er bedre til at registrere det - også i skolerne. Jo mere skolerne hører om det, jo mere forstår børnene det også. Forståelse og oplysning kan dæmpe tics - ellers kan børnene føle sig underlige, fortæller formand Kirsten Kristensen.

Nogle lever med Tourette

Og det kan også være svært at afgøre, hvor grænsen går for at stille diagnosen Tourettes syndrom. Dem, der har tics - altså en vedvarende bevægelse, som de ikke kan styre, har også ofte ADHD eller OCD. Ingrid Sindø skelner mellem forbigående og kroniske tics. Kroniske er, hvis tics varer ved i 12 måneder. Det kommer nemlig til udtryk i mindre eller sværere grad. Det kan være lige fra høje udbrud og kasten med kroppen

FAKTA

- Tourettes syndrom skyldes en medfødt arvelig forstyrrelse i hjernens signalstoffer.
- De fleste børn med Tourettes syndrom har kun lette symptomer, men en lille gruppe med sygdommen er ramt af mange symptomer som ufrivillige bevægelser eller lyde (tics), såsom grimasser, spjæt med arme og ben og udstødelse af mærkelige ord og lyde.
- For en tredjedel af de personer, der har Tourettes syndrom, forsvinder symptomerne helt, før de bliver voksne. Hos en anden tredjedel dæmper symptomerne i løbet af opvæksten. Endelig er der en sidste tredjedel, hvor symptomerne fortsætter i voksenalderen.
- Ledsagesymptomer kan blandt andet være ADHD og OCD.
- Tourette kan ikke helbredes, men den kan afhjælpes, så det bliver lettere at leve med den.

Kilde: Tourette.dk

det er altafgørende, at børn og unge bliver accepteret, som de er.

- Der er dem, der er optaget af, hvad andre synes, og prøver at tilpasse sig, og dem, der siger: Jeg har tics, og jeg er ligeglad med, hvad andre synes. Og der er dem, der er midt imellem og skal undertrykke det på en arbejdsplads. Dem, der synes, de skal gøre alle tilfredse og nedtrykke deres tics - det er usundt. De lever i en verden, som de skal kunne begå sig i, ellers får de problemer. Men de kan lære at bremse det eller bruge »modtics«. Og de forældre, der presser og støtter på den rigtige måde, kan opnå gode resultater, forsikrer Ingrid Sindø.

Det er kun i sjældne tilfælde, at man kan træne Tourette helt væk, men man kan få det ned på et niveau, hvor det ikke forstyrrer ens liv.

SJÆLLAND RUNDT

Yoghurt-manden har forvoldt hærværk for næsten en halv million mod forskellige S-tog. Foto: Thomas Arnbo

Nægter yoghurt-hærværk

KØBENHAVN: Nej, det er ikke ham, der i flere måneder har svinet S-tog til med maling og yoghurt.

En 60-årig mand har fredag i et grundlovsforhør i København nægtet sig skyldig i den usædvanlige form for hærværk.

Skaderne løber op i 427.000 kroner, har DSB fortalt politiet, som torsdag kunne anholde den mistænkte efter et tip fra en passager.

En ung kvinde havde læst om den mystiske yoghurt-mand. Og i S-toget på vej mod Ballerup mente hun at kunne genkende en medpassagers ansigt fra de overvågningsbilleder, som har været offentliggjort.

Hun så, hvordan manden hældte maling ud på togets sæder, og kort efter ringede hun til politiet.

I retsmødet fredag i Dommervagten fik anklageren ikke svar på ret mange spørgsmål.

Den 60-årige kunne ikke huske, at han torsdag havde været ude at køre i S-tog.

Hvorfor der var maling på hans tøj, kunne han heller ikke forklare. Og direkte adspurgte mente den 60-årige ikke, at han har en diagnose.

Dommeren konkluderede, at der er en begrundet mistanke. Og for at hindre nye tilfælde af hærværk fandt hun det nødvendigt at fængsle manden i 13 dage.

Sexmisbrugte to brødre i årevis

NÆSTVED: To brødre blev gennem fem år tvunget til oralsex og anal samleje med en 32-årig mand, som fredag er idømt syv års fængsel ved Retten i Næstved. De utallige ydmygende og krænkende oplevelser startede, da brødrene var henholdsvis syv og otte år. Misbruget skete på adresser i Næstved, Herfølge og Hårlev, hvor den 32-årige med vold eller trusler tvang sig til anal samleje og oralsex med brødrene.

Den 32-årige, der var en ven af familien, har filmet

mindst et overgreb med sin telefon, og på hans computer fandt politiet billeder og optagelser. Han truede de to brødre til tavshed ved at sige, at han ville slå dem eller »kneppe dem ihjel«, hvis de fortalte nogen om overgrebene.

Manden, der nægtede sig skyldig, forklarede i retten, at han havde svækket hukommelse i den periode, hvor det foregik, idet han havde et omfattende misbrug af lighter-gas og røg hash. Han blev trods benægtelsen dømt på børnenes forklaringer.

Rumæner fængslet for voldtægt

KØBENHAVN: Københavns Vestegns Politi har fået fingrene i en 26-årig mand, som er mistænkt for to voldtægtsforsøg i den italienske by Bologna tidligere i januar.

Den 26-årige rumæner var officielt bosiddende i Albertslund.

Retten i Glostrup har besluttet at fængsle manden, som begæres udleveret til italiensk politi. De italienske myndigheder mistænker ham for to overgreb, der fandt sted natten til 11. januar.

Derfor blev der udstedt en europæisk arrestordre på manden, som også efterforskes i forbindelse med to andre seksuelle overgreb i den italienske by.

Københavns Vestegns Politi sporede ham til en adresse i København, hvor han blev anholdt torsdag klokken 10.45.

Den 26-årige er foreløbig varetægtsfængslet i fire uger.